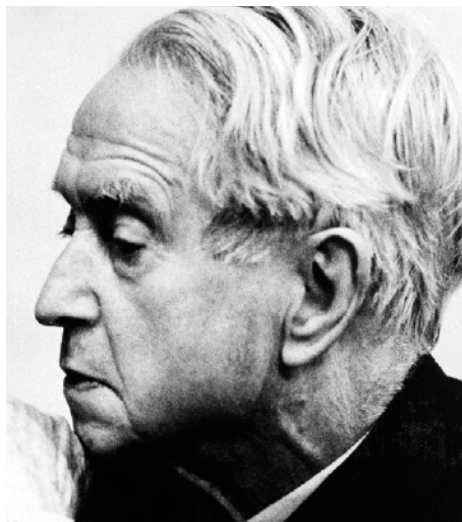

Purcell

Howells

Lord, have Mercy

Tallis

Britten

Copland

zondag 19 januari 2014
zondag 26 januari 2014

Bilthoven, Opstandingskerk
Utrecht, Pieterskerk

uitvoerenden

Schütz Projectkoor

dirigent

Pieter Kramers

Sopraan

Lide van Faassen

Joke Feddema

Leni Hordijk

Elze Mulder

Mirjam van Scheepen

Hilary Staples

Anneke van Steenwijk

Ingrid Wiertz

Tenor

Joost van Berkel

Floris Blommaert

Henk Gilhuis

Philip Lijnzaad

Hans Ouwehand

Steven Staples-Kampmeijer

Harry Uiterwijk

Alt

Ria Aalders

Hellen van Gessel

Titia Kortbeek

Petra Kramers

Liesbeth Kuipers-Kuitenbrouwer

Elly Verbree - Wisse

Rens Vermeulen

Corinne Vuijk

Bas

Co Doesburg

Douwe Elderhuis

Wouter de Haan

Bart Keizer

Martin Marra

Anton Otten

Fred van der Puijl

Solisten

Susanne van Neerbos, *sopraan*

Gulian van Nierop, *bariton*

Begeleidend ensemble

Blokfluitkwartet

Pauline van Hulst

Marianne Kamphuis

Marlies van der Klugt

Margot Ottens

klavecimbel

Inge Paalman

Cello

Merel Dercksen

programma

Thomas Tallis (ca. 1505 - 1585)

O sacrum convivium

Henry Purcell (1659 - 1695)

Funeral music for Queen Mary

Aaron Copland (1900 - 1990)

Help us, O Lord

Have mercy on us

Benjamin Britten (1913 - 1976)

A Hymn to the Virgin

Herbert Howells (1892 - 1983)

Requiem

PAUZE

Henry Purcell

Delen uit semi-opera Dioclesian

- 1 . First Musick (*ensemble*)
- 4 . 1st Act Tune (*ensemble*)
- 5 . Great Diocles (*koor, baritonsolo, ensemble*)
- 13 . Since the toils (*koor, ensemble*)
- 17 . Chair dance (*ensemble*)
- 26 . Call the Nymphs (*koor, sopraansolo, ensemble*)
- 28 . Behold (*koor, ensemble*)
- 29 . Paspe (*ensemble*)
- 35 . Tell me why (*sopraan- en baritonsolo, ensemble*)
- 36 . Dance (*ensemble*)
- 37 . All our days (*sopraansolo, koor, ensemble*)
- 23 . Let all rehearse (*koor, ensemble*)

toelichting

Het programma van vandaag kent eenheid en verscheidenheid. De eenheid: er is een keus gemaakt uit de mooiste werken van het Engelstalige koorrepertoire. Vóór de pauze klinken vooral heel persoonlijke, intieme religieuze teksten. De twee motetten van Copland uit zijn Parijse tijd vragen God om hulp, vergeving en nabijheid. De twee Requiems van Purcell en Howells verbinden dit met leven en dood. Het 'eenvoudige' Marialied van Britten en het serene tijdloze motet van Tallis bezingen de hoop bij de geboorte en bij de kruisdood van Christus.

De verscheidenheid vinden we via Henry Purcell. Deze veelzijdige componist schreef niet alleen prachtige religieuze werken, maar was ook actief in de opera. Na de pauze laten wij u delen horen uit de weinig bekende semi-opera *Dioclesian*, een verhaal rond de Romeinse keizer Diocletianus, met meer verzonnen en mythologische elementen dan historische feiten. Hier wordt het koor aangevuld met twee solo-zangers en een klein instrumentaal ensemble.

Tallis: O Sacrum Convivium

Hoewel Thomas Tallis (ca. 1505-1585) een van de belangrijkste componisten van Engelse geestelijke muziek is, weten we maar heel weinig over zijn persoonlijk leven. Wanneer en waar hij precies werd geboren, wat zijn achtergrond was, het is alles in nevelen gehuld. Zijn muziekopleiding heeft hij hoogstwaarschijnlijk gekregen als koorknaap in een kerkkoor, misschien zelfs bij de 'Chapel Royal', het gezelschap dat in dienst van de koning stond om 'in de spirituele behoeften' van het Engelse koningshuis te voorzien. Het koor van de Chapel Royal bestaat ook vandaag de dag nog uit zes 'Gentlemen-in-Ordinary' (heren van dienst) en tien 'Children of the Chapel' - allen jongens.

Historisch feit is dat zijn opvallende talent hem in 1543 naar het hof voerde waar hij in dienst trad als 'Gentleman of the Chapel Royal'. Hij zong in het koor, was repetitor, organist en werd door Henry VIII benoemd tot hofcomponist. Tot aan zijn dood in 1585 diende Tallis in deze functie vier vorsten en hij wist zich, dankzij zijn uitzonderlijke talent en zijn bescheiden opstelling staande te houden te midden van het tumult van troonopvolgingen en religieuze twisten. Dit is zichtbaar in zijn werk: motetten in polyfone stijl op Latijnse tekst voor de katholieke liturgie naast meer homofone, makkelijker zingbare stukken in het Engels voor de anglikanen. Zijn leven lang bleef hij het 'oude (katholieke) geloof' trouw en toch werd hij uiteindelijk, onder Elizabeth I, de belangrijkste componist van de anglicaanse kerk. Sommige van zijn zettingen van Engelse liturgische teksten worden nog altijd gebruikt in de eredienst.

O sacrum convivium is een perfect voorbeeld van Tallis' polyfonie: de vijf stemmen zetten om de beurt in en iedere zin wordt door elkaar gevlochten tot een schitterend klankweefsel. Tallis gaat zich niet te buiten aan lange melisma's op één enkele klank, maar zorgt dat de muziek de woorden bijna per lettergreep volgt, aldus tegemoetkomend aan de protestantse behoefte aan duidelijkheid – en toch kan de muziek vrij opbloeien en naar hemelse hoogten stijgen.

Copland: 2/4 motetten

Aaron Copland (1900 – 1990) is een Amerikaanse componist die behoorde tot de zogenaamde modernists. Na zijn studie reisde hij door Europa en studeerde in Parijs langere tijd bij de bekende muziekpedagoge Nadia Boulanger. Copland is na een academische periode overgestapt op het componeren van meer toegankelijke muziek, onder andere voor film en theater. Dit ook vanuit een sociaal bewustzijn en tegen de achtergrond van de Great Depression. Tot zijn bekendste werken worden gerekend Fanfare for the Common Man en Appalachian Spring.

De twee motetten die uitgevoerd worden behoren tot de verzameling Four Motets uit 1921. Ze zijn het resultaat van een compositieopdracht van Boulanger, die van haar leerlingen verlangde dat ze ook traditionele muziekvormen zoals het motet beheersten. Copland stemde pas later (1979) op aandringen van zijn uitgever toe in de publicatie van de muziek. Hij noemt het een studentenwerk dat enige invloed van de door hem bewonderde Moussorgski verraadt, maar nog niet echt zijn eigen stijl is.

De motetten zijn een mozaïek van bijbelteksten uit Kronieken II, Psalmen en Klaaglied, aangevuld met variaties hier op. Elk citaat heeft zijn eigen karakter, soms ook zijn eigen toonsoort of ritme. De harmonieën zijn avontuurlijk, het ritme soms speels.

Britten: A Hymn to the Virgin

Benjamin Britten (1913 – 1976) neemt in de Britse klassieke muziek van de 20e eeuw een centrale plek in. Hij componeerde in uiteenlopende stijlen en voor diverse bezettingen, maar is vooral bekend geworden met de opera Peter Grimes, het educatieve The Young Person's Guide to the Orchestra (Variations and Fugue on a Theme of Purcell) en het War Requiem. Als invloeden op zijn werk noemde hij, naast de 20e eeuwse componisten Berg, Stravinsky, Holst, Sjostakovitsj en Mahler tevens Purcell. Britten was bevriend met Aaron Copland en verbleef enige tijd in Verenigde Staten, samen met Peter Pears, de tenor die later zijn levenspartner zou worden. Thema's in Brittens werk zijn pacifisme, de eenling versus de groep, en het verlies van de onschuld.

Britten componeerde Hymn to the Virgin op zestienjarige leeftijd tijdens een kort verblijf in de ziekenboeg van zijn kostschool, het jaar voordat hij naar het Royal College of Music zou gaan. De tekst (anoniem, rond 1300) is een lofzang op de maagd Maria en wordt antifonaal gezongen door een groot en een klein koor, in afwisselend (hertaald) Engels en Latijn. De stijl in dit vroegste werk van Britten is conventioneel maar persoonlijk en is schatplichtig aan de Engelse koortraditie zoals die mede door Tallis ontwikkeld is.

Howells: Requiem

Herbert Howells (1892 – 1983) is vooral bekend geworden door zijn werken voor de anglicaanse liturgie. Hij kwam van een weinig bemiddelde achtergrond, maar toonde al op vroege leeftijd talent. De première van Vaughan Williams' Fantasia on a Theme by Thomas Tallis in 1910 maakte grote indruk op de jonge musicus. Zowel Tallis als Vaughan Williams zouden van blijvende betekenis voor hem zijn. In 1920 kreeg hij een aanstelling bij het Royal College of Music, waaraan hij tot zijn pensioen verbonden zou blijven.

Als zijn belangrijkste werk geldt het Hymnus Paradisi, een uitgebreide versie van het Requiem. Het Requiem zelf was al in 1932 ontstaan, geschreven in opdracht van King's College, Cambridge, maar nooit uitgevoerd of gepubliceerd. Het was geïnspireerd op A Short Requiem in D major geschreven door zijn voormalig muziekdocent Walford Davies, ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog. In 1935 overleed Howells' zoon Michael op negenjarige leeftijd aan polio. Howells hervatte het werk aan zijn Requiem om uiting te geven aan zijn verdriet, misschien naar een suggestie van zijn 12-jarige dochter. Hij gebruikte delen uit het Requiem en breidde het uit tot Hymnus Paradisi. Hij voltooide dit werk voor dubbelkoor en orkest in 1938, maar het werd pas in 1950 voor het eerst uitgevoerd, op de 15e sterfdag van zijn zoon. Hij had het lange tijd als 'a personal, almost secret document' beschouwd. Zijn intieme, maar minstens zo monumentale Requiem is echter pas in 1980 gepubliceerd. Het a capella werk verdient om zijn troostrijke pracht bredere bekendheid.

De opbouw van Howells' Requiem is gebaseerd op dat van Davies en volgt niet die van de traditionele katholieke dodenmis. Het eerste, derde en vijfde deel (Salvator mundi en Requiem 1 en 2) zijn ontleend aan respectievelijk de anglicaanse en katholieke uitvaartdienst. De afwisseling van vertwijfeling en berusting wordt verbeeld door tonsoortwisselingen en overgangen van mineur naar majeur. De soms wringende akkoorden lossen op in weelderige harmonieën, alsof een plotselinge zonnestraal de duisternis verlicht.

Deze stukken worden afgewisseld door twee psalmen met een bemoedigend karakter, zowel tekstueel als muzikaal. Het laatste deel, I heard a voice from heaven, bevat hoopvolle teksten uit het bijbelboek Openbaringen. De muziek combineert de harmonische rijkdom van het eerste, derde en vijfde deel met de meer opbeurende aard van de deels solistisch gezongen psalmen. De akkoorden doen soms haast jazzy aan, een indruk die versterkt wordt door de 'blue notes' die uit de Negro spirituals afkomstig lijken te zijn.

Purcell : Funeral music for Queen Mary; delen uit de semi-opera Dioclesian

Henry Purcell (1659-1695) is zonder meer de belangrijkste Engelse componist uit de barok te noemen. Zowel Henry's vader als zijn oom Thomas behoorden tot de 'Gentlemen' van de reeds genoemde Chapel Royal. Thomas Purcell bezorgde zijn muzikaal begaafde neef een plek als koorknaap in deze Chapel, waar hij een gedegen muziekopleiding kreeg en zich ontwikkelde tot een virtuoos organist. Als tienjarige begon Henry al met componeren.

Na zijn stembreuk in 1673 kreeg Purcell een post als assistent van de 'keeper of wind instruments to the King' en later die van organist. In 1677 werd hij vervolgens bevorderd tot 'onbezoldigd componist in dienst van Zijne Majesteit' – de start van een veelzijdige loopbaan. Naast kerkmuziek componeerde hij nu ook vele 'odes' - cantates voor koor, solisten en orkest, voor allerlei plechtige gelegenheden aan het hof. Daarnaast schreef hij kamermuziek en honderden liederen, niet alleen op teksten van gerespecteerde dichters, maar ook een groot aantal – soms zelfs obscene – drinkliederen in canonvorm, de zogenaamde catches. Een voorbeeld daarvan is Pox on you ('krijg de pokken'), waarin winden en boeren deel uitmaken van de uitvoering.

Aan het hof wist Purcell zich te midden van de intriges en manipulaties rond diverse troonsopvolgingen te handhaven. Hij componeerde onverstoorbaar verder, en wierp zich vanaf 1690 ook op het commerciële muziektheater.

Purcell schreef slechts één doorgecomponeerde opera, Dido and Aeneas en vijf semi-opera's, waaronder The Prophetess, or the History of Dioclesian (1690). De semi-opera is een mengvorm van opera en toneel, waarbij de dialoog niet gezongen maar gesproken wordt. Deze vorm van muziektheater kwam voort uit de zg. 'masque': een zang- en dansspektakel dat gedurende de 17de eeuw de standaard vormde op het Engelse toneel, maar dat rond 1660 concurrentie kreeg van de opera. De 'serieuze' delen van Dioclesian worden afgewisseld met luchtige intermezzo's, waarin de liefde wordt bezongen en onvermijdelijk ook Bacchus zijn luidruchtige entree maakt.

Begin 1695 schreef Purcell de aangrijpende Funeral music for Queen Mary, voor de begrafenis van Koningin Mary II, de vrouw van William III (onze stadhouder Willem III). William Croft, die in 1724 een bundel met muziek voor de eredienst samenstelde, nam daarin 'Thou knowest Lord' op als anthem voor begrafenisdiensten, in de zetting van Purcell. Croft maakte hierbij de aantekening dat hij deze zetting opnam 'for reasons obvious to any artist'. Purcell's Thou knowest Lord is sinds zijn eerste uitvoering in 1695 nog altijd een vast onderdeel van iedere Britse staatsbegrafenis.

De Funeral music for Queen Mary (ook bekend als de Funeral Sentences) drukt op prachtige wijze de hulpeloosheid van de mens tegenover de eeuwige dood uit. Door elkaar vlechtende stijgende en dalende lijnen verbeelden geboorte en sterven en de geraffineerde chromatiek verklint de angst voor de dood en het oordeel Gods.

Op 21 november 1695 stierf Purcell aan de gevolgen van een longontsteking, nauwelijks 36 jaar oud. Hij werd begraven in de Westminster Abbey. Bij zijn begrafenis werd zijn eigen Funeral music for Queen Mary gespeeld. Op de gedenksteen op Purcells graf staat te lezen: 'Here lyes Henry Purcell Esq., who left this life and is gone to that blessed place where only his harmony can be exceeded' ('...alleen daar waar hij nu is kan zijn harmonie overtroffen worden').

tekst

Tallis: O sacrum convivium

O sacrum convivium!
in quo Christus sumitur:
recolitur memoria passionis ejus:
mens impletur gratia,
et futurae gloriae
nobis pignus datur.

O heilig gastmaal
waarbij het lichaam van Christus
wordt genuttigd,
de gedachtenis aan Zijn lijden
wordt gevierd,
waarbij de geest vervuld wordt
van genade
en het onderpand voor de toekomstige
heerlijkheid aan ons wordt gegeven.

Purcell: Funeral music for Queen Mary

Man that is born

Man that is born of a woman
hath but a short time to live,
and is full of misery.
He cometh up, and is cut down
like a flower
He fleeth as it were a shadow,
and never continueth in one stay.

De mens, geboren uit een vrouw,
leeft maar korte tijd
en kent veel ellende.
Hij bloeit op en verwelkt
als een bloem,
Hij vervliegt als een schaduw
en verblijft nooit lang op één plaats.

In the midst of life

In the midst of life we are in death:
of whom may we seek for succour,
but of thee, O Lord,
who for our sins art
justly displeased?
Yet, O Lord most holy,
O Lord most mighty,
O holy and most merciful Saviour,
deliver us not into the bitter pains
of eternal death.

Midden in het leven is de dood:
Waar kunnen we beter hulp zoeken
dan bij U, O Heer,
die terecht verbolgen is over onze
zonden?
Toch, Heer, almachtige Heer,
O heilige en
barmhartigste Redder,
lever ons niet uit aan de bittere pijn
van de eeuwige dood.

Thou knowest, Lord

Thou knowest, Lord, the secrets
of our hearts;
shut not thy merciful ears unto
our prayers;
but spare us, Lord most holy,
O God most mighty,
O holy and most merciful Saviour,
thou most worthy Judge eternal,
suffer us not, at our last hour,
for any pains of death,
to fall away from thee.

Heer, Gij kent de geheimen
van ons hart;
sluit Uw barmhartige oren niet voor
onze gebeden;
maar wees ons genadig, O Heer,
O almachtige God,
O heilige en barmhartige Redder,
Gij, rechtvaardige eeuwige Rechter,
Sta niet toe dat we in de doodspijn
van ons laatste uur,
zouden wegvallen van U.

Copland: Help Us

Help us, O Lord.
For with Thee is the fount of life.
In Thy light shall we see light.
Let us march
and try our ways.
Turn to God.
It is good that man
should wait.
It is good that man
should hope,
Hope for the salvation of the Lord.
Help us, O Lord.

Help ons, O Heer.
Want bij U is de bron des levens.
In uw licht zien wij het licht.
Laat ons op pad gaan
en onze levensweg zoeken.
Keer u tot God.
Het is goed voor een mens
om te wachten.
Het is goed voor een mens
om te hopen,
Hopen op de redding van de Heer.
Help ons, O Heer.

Copland: Have Mercy

Have mercy on us, O my Lord.
Be not far from us, O my God.
Give ear unto our humble prayer.
Attend and judge us
in Thy might.
Uphold us with Thy guiding hand.
Restore us to Thy kindly light.
Have mercy on us, O my Lord.
Be not far from us, O my God.
Oh my heart is sorely pained

Ontferm U over ons, mijn Heer.
Blijf niet verre van mij, mijn God.
Verhoor ons nederig gebed.
Zie naar ons om en doe ons recht
in Uw macht.
Steun ons met Uw leidende hand.
Breng ons terug in Uw licht.
Ontferm U over ons, mijn Heer.
Wees niet verre van ons, mijn God.
Mijn hart krimpt ineen van pijn

And calls on Thee in vain.
Cast me not away from salvation.
Then we shall trust
in Thee,
Then we will bear our place.
Be not far from us, O my God.
Oh my heart is sorely pained
Cast me not away from salvation.
Have mercy on us, O my Lord.
Be not far from us, O my God.

En roept U vergeefs aan.
Ontzeg mij Uw verlossing niet.
Dan zullen wij ons vertrouwen
in U stellen,
Dan zullen wij onze lot dragen.
Wees niet verre van ons, mijn Heer.
Mijn hart krimpt ineen van pijn
Ontzeg mij Uw verlossing niet.
Ontferm U over ons, mijn Heer.
Wees niet verre van mij, mijn God.

Britten: Hymn to the Virgin

Of one that is so fair and bright -
velut maris stella
Brighter than the day is light -
parens et puella
I cry to thee, thou see to me,
Lady, pray thy Son for me -
tam pia
That I might come to thee - Maria!
All this world was forlorn -
Eva peccatrice
Till our Lord was y-born -
de te genetrice
With Ave it went away
Darkest night and
comes the day - Salutis
The well springeth out of thee -
Virtutis
Lady, flower of everything -
Rosa sine spina
Thou bear Jesu, heavens king -
Gratia divina
Of all thou bear'st the prize,
Lady, queen of paradise -
Electa
Maid mild, mother -
es effecta.

Van iemand die zo schoon en stralend
is - zoals een sterre der zee
Helderder dan de dag licht is -
moeder en meisje
Ik roep U aan, zie mij aan,
Vrouwe, bid tot uw Zoon voor mij -
zo heilig
dat ik bij U mag komen - Maria!
De hele wereld was zonder hoop -
door Eva, de zondares
Totdat onze Heer werd geboren -
uit U, o Moeder
Met een "Ave" verdween
de donkerste nacht
en kwam de dag - van heil
Uit U ontspringt de bron -
van deugd
Vrouwe, bloem van alles -
roos zonder doorn
Gij baarde Jezus, de koning van de
hemel - door goddelijke genade
Van alle vrouwen droeg Gij deze schat
Vrouwe, koningin van het paradijs -
uitverkorene
Milde maagd, moeder -
zijt Gij geworden.

Howells: Requiem

I *Salvator mundi*

O saviour of the world,
who by thy cross and thy
precious blood
hast redeemed us,
save us and help us,
we humbly beseech thee, o Lord.

II *Psalm 23*

The Lord is my shepherd,
therefore can I lack nothing.
He shall feed me in
a green pasture:
and lead me forth beside
the waters of comfort.
He shall convert my soul:
and bring me forth in the
paths of righteousness,
for his name's sake.
Yea, though I walk in the valley of the
shadow of death,
I will fear no evil:
thy rod and thy staff comfort me.
Thou shalt prepare a table before me
against them that trouble me:
Thou hast anointed my head with oil,
and my cup shall be full.
But thy loving kindness and mercy
shall follow me
all the days of my life:
And I will dwell in the house of the
Lord forever.

III, V *Requiem aeternam*

Requiem aeternam dona eis.
Et lux perpetua luceat eis.
Requiem aeternam dona eis, Domine.

O Redder der wereld,
die door Uw kruis en Uw
kostbaar bloed
ons hebt verlost,
red ons en kom ons te hulp,
dat smeken wij U nederig, o Heer.

De Heer is mijn Herder,
mij ontbreekt niets.
Hij doet mij neerliggen in
grazige weiden:
Hij leidt mij zachtjes
naar stille wateren.
Hij verkwikt mijn ziel:
Hij leidt mij in het
spoor van de gerechtigheid,
omwille van Zijn Naam.
Al ging ik ook door een dal vol
schaduw van de dood,
ik zou geen kwaad vrezen:
Uw stok en Uw staf vertroosten mij.
U maakt voor mij de tafel gereed
voor de ogen van mijn tegenstanders:
Gij zalft mijn hoofd met olie,
mijn beker vloeit over.
Ja, Uw goedheid en goedertierenheid
zullen mij volgen
al de dagen van mijn leven:
Ik zal in het huis van de Heere blijven
tot in lengte van dagen.

Geef hun de eeuwige rust.
En het eeuwige licht verlichte hen.
Geef hun de eeuwige rust, Heer.

IV Psalm 121

I will lift up mine eyes unto the hills:
from whence cometh my help
My help cometh even from the Lord:
who hath made heaven and earth.
He will not suffer thy foot to be moved:
and he that keepeth thee will not
sleep.

Behold, he that keepeth Israel:
shall neither slumber nor sleep.
The Lord himself is thy keeper:
he is thy defence upon
thy right hand;

So that the sun shall not burn thee by
day: neither the moon by night.
The Lord shall preserve thee
from all evil:

Yea, it is even he that shall keep thy
soul.

The Lord shall preserve thy going out
and thy coming in:
From this time forth and forever more.
I will lift up mine eyes unto the hills:
from whence cometh my help

VI I heard a voice from heaven

I heard a voice from heaven, saying
unto me: write,
From henceforth blessed are the dead
which die in the Lord.
Even so saith the Spirit,
For they rest from their labours.

Ik sla mijn ogen op naar de bergen:
vanwaar mijn hulp komen zal
Mijn hulp is van de Heere:
Die hemel en aarde gemaakt heeft.
Hij zal uw voet niet laten wankelen:
uw Bewaarder zal
niet sluimeren.

Zie, de Bewaarder van Israël:
zal niet sluimeren of slapen.
De Heere is uw Bewaarder:
de Heere is uw schaduw aan
uw rechterhand.

De zon zal u overdag niet steken:
de maan niet in de nacht.

De Heere zal u bewaren
voor alle kwaad:

uw ziel zal
Hij bewaren.

De Heere zal uw uitgaan en uw ingaan
bewaren:

van nu aan tot in eeuwigheid.

Ik sla mijn ogen op naar de bergen:
vanwaar mijn hulp komen zal.

Ik hoorde een stem uit de hemel
zeggen: schrijf,
Zalig zijn de doden die in de Here
sterven, van nu aan.

En de Geest beaamt: want zij mogen
rusten van hun moeiten.

(Openbaring 14:13)

Purcell - Dioclesian

bas

Great Diocles the Boar has kill'd,
Which did infest the land;
What heart is not with rapture fill'd?
Who can his joys command?
Down, down the bloody villain falls,
Hated, contemn'd of all;
And now the Emp'ror's Spirit calls
For rites of funeral.

koor

Sing Iô's! Praise the thundering Jove,
Pallas and Venus share;
Since the all-charming Queen of Love
Inspires the God of War.

sopraan

Since the toils and the hazards of war's
at an end
The pleasures of love should
succeed 'em;
The fair should present what the
Senators send,
And complete that they've
decreed 'em.
With dances and songs,
with tambours and flutes,
Let the maids show their joy
as they meet him;
With cymbals and harps,
with viols and lutes,
Let the husbands and true lovers
greet him.

De grote Diocles heeft het Zwijn gedood
dat het land teisterde;
Welk hart is niet vervuld van verrukking?
Wie kan zijn vreugden bedwingen?
Neer, neer, valt de vreselijke schurk
Gehaat, geminacht door allen;
Maar nu roept de geest van de keizer
om de begrafenisrituelen.

Zing Io! Eert de donderende Jupiter
Laat Pallas en Venus hier in delen;
Omdat de charmante Godin der Liefde
de Oorlogsgod inspireert.

Nu de inspanningen en gevaren van de
oorlog over zijn
moeten die plaats maken voor de
geneugten der liefde;
Mooie vrouwen moeten tonen wat de
Senatoren hebben gestuurd,
En vervullen wat hun
is gelast.
Met dans en zang,
met tamboerijnen en fluiten,
Laten de maagden hun vreugde tonen
als ze hem zien;
Met cimbalen en harpen,
met violen en luiten,
Laat echtgenoten en verliefden
hem begroeten.

koor

Let the priests with processions
 the hero attend,
 And statues erect to his glory;
 Let the smoke from the altars
 to Heav'n ascend.
 All sing great
 Diocles' story.

Laat de priesters processies houden
 voor de held,
 en standbeelden oprichten te zijner eer;
 Laat de rook van de altaren
 ten Hemel rijzen.
 Laat iedereen het verhaal van de grote
 Diocles bezingen.

MASQUE**sopraan + koor**

Call the nymphs and the fawns
 from the woods,
 Call the Nais and Gods of the Floods;
 Call Flora and Comus,
 Silenus and Momus;
 Call Bacchus and his merry,
 merry fellows.
 Silvanus and Ceres and Tellus,
 All leave for awhile their abodes.

Roep de nimfen en fauns
 uit de wouden aan,
 Roep de Naiïaden en de Riviergoden aan;
 Roep Flora and Comus aan,
 Silenus en Momus;
 Roep Bacchus en zijn vrolijke
 metgezellen aan.
 Silvanus en Ceres en Tellus,
 Allen verlaten even hun verblijf.

sopraan

Let the Graces and Pleasures
 repair
 With the youthful, the gay,
 the witty and fair,
 May all harmless delights,
 Happy days, and kind nights,
 For ever attend
 this blest pair.

Laat de Gratiën en Geneugten
 optrekken
 met wie jong is, vrolijk, of geestig, of
 mooi
 Mogen onschuldige pleziertjes,
 Gelukkige dagen en vriendelijke nachten
 Voor altijd dit gezegende stel
 vergezellen.

koor

Behold, O mighty'st of Gods, behold,
 At thy command we come!
 The gay, the sad,
 The grave, the glad,
 The youthful and the old,
 All meet as at the day of Doom.
 Behold, O mighty'st of Gods, behold,
 At thy command we come!

Aanschouw, O machtigste der Goden,
 Op uw bevel komen wij!
 Wie vrolijk is, of verdrietig,
 of jong, of oud,
 Allen komen samen
 op de Dag des Oordeels.
 Aanschouw, O machtigste der Goden,
 Op uw bevel komen wij!

bariton

Tell me why, my charming fair,
Tell me why you thus deny me?
Can despair,
Or these sighs and looks of care,
Make Corinna ever fly me?
Tell me why, my charming fair,
Tell me why you thus deny me?

sopraan

O Mirtillo! you're above me,
I respect, but dare not
love ye.
She who hears inclines to sin,
Who parleys, half gives up the town,
And ravenous love
soon enters in,
When once the out-work's
beaten down:
Then my sighs and tears
won't move ye,
No, Mirtillo, you're above me,
I respect, but dare not
love ye.

bariton

Could this lovely,
charming maid
Think Mirtillo would deceive her?
Could Corinna be afraid
She by him should be betray'd?
No, too well, too well I love her.
Therefore cannot be above her,
O let love with love
be paid.
My heart, my life, my all I give her,
Let me now, now receive her.

Zeg me waarom, bekoorlijke schone
Zeg me waarom je me zo afwijst?
Maken wanhoop, of dit zuchten en
mijn blikken van zorg,
Dat Corinna me ontvlucht?
Zeg me waarom, bekoorlijke schone
Zeg me waarom je me zo afwijst?

O Mirtillo! Je staat boven me,
Ik acht je, maar durf je niet
lief te hebben.
Zij die hoort neigt naar zonde,
Wie kwebbelt laat de stadspoort open
En een vraatzuchtige liefde dringt
spoedig binnen,
Als eenmaal de eerste linie
geslecht is:
Zullen mijn zuchten en tranen jou
niets meer doen,
Nee, Mirtillo, jij staat boven me,
Ik acht je maar durf je niet
lief te hebben.

Zou deze aanminnige,
bekoorlijke maagd
denken dat Mirtillo haar zou misleiden?
Zou Corinna bang zijn dat ze door hem
bedrogen zou worden?
Nee, te zeer, te zeer heb ik haar lief.
En kan daarom niet boven haar staan,
Oh, laat liefde met liefde
betaald worden.
Mijn hart, mijn leven, mijn alles geef ik
haar, Laat me haar nu krijgen.

sopraan; sopraan + bariton

Oh! how gladly we believe,
When the heart is too, too willing;
Can that look, that face deceive?
Can he take delight
in killing?
Ah! I die if you deceive me,
Yet I will, I will believe ye.

sopraan

All our days and our nights
Shall be spent in delights,
'Tis a tribute that's
due to the young;
Let the ugly and old,
The sickly and cold,
Think the pleasures of love last too
long:

koor

Begone, begone, importunate reason,
Wisdom and counsel is now
out of season.

koor

Let all rehearse,
In lofty verse,
Great Dioclesian's glory.
Sound his renown,
Advance his crown,
Above all monarchs
that e'er blest the earth.
Oh! Sacred Fame,
Embalm his name,
With honour here and
glory after death.
All sing his story,
Raise his glory,
Above all monarchs
that e'er blest the earth.

Oh! Hoe graag geloven we het,
als het hart al te gewillig is;
Kan die blik, dat gezicht, bedriegen?
Kan hij genoeg sceppe
in het doden?
Oh! Ik zou sterven als je me bedroog,
Maar toch wil ik je geloven.

We zullen al onze dagen en nachten
doorbrengen in verukking,
Het is een schatting die we aan de
jeugdigen verschuldigd zijn;
laat wie lelijk is, oud,
of ziek of koud
maar denken dat de geneugten der
liefde te lang duren:

Ga heen, ga heen, drammerige rede,
Het is niet de tijd voor wijsheid
en goede raad.

Laat iedereen herhalen,
in hoogstaande versvoeten,
De glorie van de grote Diocletianus.
Laat zijn roem weerklinken,
Stel zijn kroon,
Boven die van alle vorsten
die ooit de aarde zegenden.
Oh! Heilige faam,
Balsem zijn naam,
Met eer hier, en
glorie na de dood.
Bezing zijn verhaal,
Vergroot zijn glorie,
Boven die van alle vorsten
die ooit de aarde zegenden.

Het **Schütz Projectkoor** te Bilthoven is in 2000 opgericht op initiatief van enkele toenmalige medewerkers van het RIVM. De vaste kern van het koor bestaat uit ongeveer 20 personen. Doorgaans wordt per project een auditie gehouden om het koor te completeren tot 25 à 30 personen. Er wordt ongeveer 3 maanden aan een programma gewerkt. Elk project sluit af met een concert in Utrecht en één of twee in de regio. Het koor startte zijn eerste project vanuit de wens om de Musikalische Exequien van Heinrich Schütz uit te voeren, waaraan het koor zijn naam ontleent. Ieder jaar wordt een thema gekozen. Zo was het thema in 2006 het Requiem van Benedetto Marcello - in Nederland niet eerder ten gehore gebracht - en in 2007 oude en moderne Franse muziek waarmee ook een concertreis naar Letland werd gemaakt. Samen met het Zeister Kamerkoor werd in 2008 de dubbelkorige mis van Marc-Antoine Charpentier uitgevoerd. Twee jaar geleden bestond het Schütz Projectkoor 10 jaar. Bij deze feestelijke gelegenheid werd een Mozart programma samengesteld, en voerde het koor samen met het UMA Kamerorkest onder andere de Grote Mis in c klein uit. In het najaar van 2011 koos het koor voor een programma waarin de muziek van Monteverdi centraal stond. Jesu, meine Freude was de titel van het programma in januari 2013: Duitse motetten door vier eeuwen met het gelijknamige motet van J.S. Bach als middelpunt.

Het Schütz Projectkoor in 2013

De dirigent **Pieter Kramers** was één van de drie initiatiefnemers van het eerste project in 2000 en leidt het Schütz Projectkoor Bilthoven nu voor de twaalfde keer.

Vanaf 1987 heeft hij verschillende opleidingen en cursussen koordirectie gevolgd bij de SNK in Utrecht, later Unisono. Ook nam hij twee keer deel aan de Kurt Thomas Cursus voor koordirigenten. Naast zijn toenmalige dagelijkse werk bij het RIVM te Bilthoven is hij van 1980 tot 1998 dirigent geweest van het kamerkoor Thaletas, en van 1996 tot 2005 van het Doorns Kamerkoor. Van 1998 tot 2008 was hij dirigent van het RIVM-koor, nu PV-chantez, dat hoofdzakelijk lichte muziek zingt.

Van 2000 tot 2013 leidde hij, samen met zijn zus Pauline van Hulst, weekeindcursussen voor koor en instrumentalisten, in het kader van de Vereniging voor Huismuziek. Sinds 2009 dirigeert hij de Clarionetten Capel, een ensemble van 11 solo-klarinetten.

Susanne van Neerbos

Susanne zong als klein meisje al mee met haar vaders cd's van de Matthäus Passion en haar enthousiasme voor het zingen is nooit meer weggeëbd. Als middelbare scholier kreeg ze zangles en trad ze solistisch op bij school- en huisconcerten en in 1998 bij de gemeentelijke dodenherdenking in Hilversum. Tijdens haar studie Nederlands zong ze bij het Utrechts Studenten Koor en Orkest. Naast haar huidige opleiding tot docent Nederlands werkt Susanne sinds 2009 met Evert Jan Nagtegaal aan de ontwikkeling van haar zangstem. Ze heeft onder andere masterclasses gevolgd bij Johannette Zomer en solo's gezongen met het Leeuwenbergh Vocaal Ensemble en bij de Utrechtse en Nijmeegse Bachcantatediensten. Sinds 2011 is ze de vaste sopraan van het Via Schola Kwartet. Susanne geeft eveneens zangles.

Gulian van Nierop

Gulian van Nierop (1987) heeft vanaf jonge leeftijd pianolessen gehad. Later raakte hij ook geïnteresseerd in zingen en vanaf 2008 nam hij zangles bij Jeroen Spitteler. Daarnaast ontwikkelde hij een interesse voor theater en speelde in diverse muziektheaterproducties.

Na zijn Bachelor Biomedische Wetenschappen te hebben afgerond, deed hij de vooropleiding aan het Conservatorium van Amsterdam bij Pierre Mak. Sinds september 2011 studeert hij bij Jón Thorsteinsson aan het Utrechts Conservatorium. Sindsdien zong hij als solist in verschillende oratoria, zoals de Krönungsmesse van Mozart, het Requiem van Fauré, de Matthäuspassion van Telemann. Ook werkte hij mee aan een aantal muziektheaterproducties. Zo vertolkte hij de rol van eerste priester in Die Zauberflöte van Mozart en Barbavano in Les Brigands van Offenbach. Tevens is hij lid van het nieuwe vijfkoppige ensemble OLGA, dat afgelopen zomer haar debuut in Nederland en IJsland vierde.

Naast zijn zangstudie volgt hij ook de opleiding koordirectie aan het Utrechts Conservatorium, bij Rob Vermeulen. Sinds september 2013 staat hij aan het hoofd van kamerorkest 'en blanc et noir' te Amsterdam.

Merel Dercksen volgde haar eerste cellolessen op achtjarige leeftijd bij Saskia van der Wel. Zij studeerde bij Zvi Maschkowski en aan het Rotterdams conservatorium bij Ad van Dongen. Later volgde zij nog lessen bij Eduard van Regteren Altena. Merel heeft zich gespecialiseerd in barok- en moderne muziek en heeft een voorkeur voor kleine ensembles. Onbekende muziek meer bekendheid geven is een van haar drijfveren. Zo speelde zij bijvoorbeeld jarenlang in strijkorkest *Zoroaster*, dat zich uitsluitend op 20e- en 21e-eeuwse muziek richt. Ook begeleidt zij met enige regelmaat koren en werkte mee aan theaterproducties.

Merel studeerde muziekwetenschap, waarbij zij het zwaartepunt legde op de Middeleeuwen. In het kader daarvan heeft ze stage gelopen bij het Festival Oude Muziek.

Inge Paalman

Naast haar werk als dyslexiebehandelaar legt Inge Paalman zich de laatste tien jaar vooral toe op het spelen van barokmuziek. Daartoe heeft ze haar piano ingeruild voor een klavecimbel. Zij krijgt les van Martine Visser en speelt onder meer in het barokorkest Sarabanda, dat onder leiding staat van barokvioliste Mariette Holtrop.

Blokfluitkwartet

De blokfluitisten Pauline van Hulst, Marlies van der Klugt, Marianne Kamphuis en Margot Ottens spelen in verschillende combinaties samen en hebben diverse malen meegewerkt aan concerten en zelf uitvoeringen gegeven. Pauline is ook actief als blokfluitdocente, ensembleleider en dirigent. Speciaal voor dit concert hebben zij zich weer geformeerd tot een kwartet.

samenstelling tekst

Philip Lijnzaad
Pieter Kramers
Elze Mulder

**schilderij omslag
ontwerp & vormgeving**
Hellen van Gessel

drukwerk
Imago Printservice
Utrecht